Prostorne baze podataka

 Relacijske baze podataka koje uz standardne tipove definiraju različite vrste prostornih objekata kao i operacije nad njima.

OpenGIS Consortium

- OGC definira vrste (prostornih) objekata koje porstorni SQL treba podržavati.
- OGC specifikacije definiraju WKT (Well Known Text) i WKB (Well Known Binary) oblike zapisa prostornih objekata.

- WKT je opisni jezik za reprezentaciju vektorskih geometrijskih objekata na kartama, kartografske projekcije prostornih objekata te transformacije između kartografskih projekcija.
- WKB je binarni ekvivalent WKT posebno prilagođen pohranjivanju u bazama podataka.

Geometrijski objekti

Objekti koje je moguće opisati putem WKB su:

- točke
- dužine
- n-terokuti
- TIN (Triangular Irregular Network trigonometrijske nepravilne mreže)
- poliedri

Geometrijski objekti

Multigeometrije (multigeometry) se koriste za reprezentaciju više objekata u istoj dimenziji od jednom (kao jedan objekt).

Kolekcije geometrija se koriste za reprezentaciju skupine objekata u različitim dimenzijama.

Koordinate

Koordinate objekata mogu biti:

- 2D (X Y)
- 3D (X Y Z)
- 4D (X Y Z M) gdje je M vrijednost linearnog referentnog sustava
- 2D s M vrijednošću (X Y M)

POINT (30 10)

Niz dužina

LINESTRING (30 10, 10 30, 40 40)

Poligon (n-terokut)

POLYGON ((30 10, 10 20, 20 40, 40 40, 30 10))

Poligon (n-terokut) #2

POLYGON ((35 10, 10 20, 15 40, 45 45, 35 10), (20 30, 35 35, 30 20, 20 30))

MULTIPOINT ((10 40), (40 30), (20 20), (30 10)) MULTIPOINT (10 40, 40 30, 20 20, 30 10)

Skup nizova dužina

MULTILINESTRING ((10 10, 20 20, 10 40), (40 40, 30 30, 40 20, 30 10))

Skup n-terokuta

MULTIPOLYGON (((30 20, 10 40, 45 40, 30 20)), ((15 5, 40 10, 10 20, 5 10, 15 5)))

Skup n-terokuta

MULTIPOLYGON (((40 40, 20 45, 45 30, 40 40)), ((20 35, 45 20, 30 5, 10 10, 10 30, 20 35), (30 20, 20 25, 20 15, 30 20))

Kolekcija geometrija

GEOMETRYCOLLECTION(POINT(4 6), LINESTRING(46,710))

 OGC standard također zahtjeva korištenje SRID (spacial referencing system identifier) pri pohrani prostornih podataka.

PostGIS

- PostGIS je kompatibilan s OGC standardom te ga proširuje drugim (nestandardnim) tipovima i operacijama.

GEOMETRY i GEOGRAPHY

Geometry – prostorni objekt u linearnom prostoru Geography – prostoni objekt u sfernom prostoru

PostGIS + QGIS - instalacija

Ako Postgis i QGIS nisu instalirani potrebno ih je instalirati na sljedeći način (PostgreSQL 12):

sudo apt install postgresql-12-postgis-3 qgis postgresql-12-postgis-3-scripts

Zatim kreirati ekstenziju u psql-u.

sudo -u postgres psql

CREATE EXTENSION adminpack;

q

Kreiranje prostorne baze podataka

• Na konzoli kreirati novu bazu podataka:

createdb gis

psql gis

CREATE SCHEMA postgis;

ALTER DATABASE gis SET search_path=public, postgis, contrib;

\connect gis;

CREATE EXTENSION postgis SCHEMA postgis;

\q

Unos testnih podataka

• Skinuti podatke za vježbu

wget https://qgis.org/downloads/data/training_manual_exercise_data.zip unzip training_manual_exercise_data.zip cd exercise_data/postgis

Prijevod podataka 1/3

 Prevest ćemo podatke na hrvatski i unesti u bazu podataka koju smo kreirali (jedna naredba)

shp2pgsql -s 4326 -c -D -I polygons.shp postgis.regija |
sed -e 's/region/regija/g' | sed -e 's/name/naziv/g' |
sed -e 's/Queensland/Zagorje/g' | sed -e
's/Missouri/Međimurje/g' | sed -e 's/Hokkaido/Slavonija/
g' | sed -e 's/Saskatchewan/Dalmacija/g' | sed -e
's/Wales/Primorje/g' | sed -e 's/Germania/Podravina/g' |
sed -e 's/KwaZulu/Istra/g' | psql gis

Prijevod podataka 2/3

 Prevest ćemo podatke na hrvatski i unesti u bazu podataka koju smo kreirali (jedna naredba)

shp2pgsql -s 4326 -c -D -I points.shp postgis.zgrada |
sed -e 's/Atlanta/Varaždin/g' | sed -e
's/Berlin/Čakovec/g' | sed -e 's/Santiago/Split/g' | sed
-e 's/York/Osijek/g' | sed -e 's/Beijing/Rijeka/g' | sed
-e 's/name/naziv/g' | sed -e 's/building/zgrada/g' |
psql gis

Prijevod podataka 3/3

 Prevest ćemo podatke na hrvatski i unesti u bazu podataka koju smo kreirali (jedna naredba)

shp2pgsql -s 4326 -c -D -I lines.shp postgis.cesta |
sed -e 's/roadtype/vrsta/g' | sed -e 's/road/cesta/g' |
sed -e 's/minor/županijska/g' | sed -e 's/major/državna/
g' | sed -e 's/varchar(5)/varchar(20)/g' | psql gis

Isprobavanje

- Ako je unos bio uspješan, ako pokrenemo konzolu trebali bismo imati tri tablice:

psql gis

dt

- Sustav za upravljanje zemljopisnim informacijskim sustavima koji omogućuje rad s PostGIS bazom podataka
- Pokrećemo ga s:

qgis &

Spajanje na BP

- Browser Panel > PostGIS > dupli klik ili gumbić Add PostGIS table > New
- Unesti podatke za pristup bazi podataka:
  - name: proizvoljno (npr. gis)
  - host: localhost
  - port: 5432
- Pod authentication:
  - username: foi (ili username koji se koristi)
  - password: vjezbe (ili lozinka koja se koristi)
- Test Connection za isprobavanje, ako sve radi, ok i pod Browser Panel bi se trebalo pojaviti stablo koje sadrži tablice zgrada, cesta i regija.

Spajanje na BP

Prikaz prostornih podataka

- Duplim klikom na regija trebale bi se pojaviti regije (površine).
- Duplim klikom na cesta trebale bi se pojaviti ceste (dužine).
- Duplim klikom na zgrada trebale bi se pojaviti zgrade (točke).
- Da bismo uključili oznake idemo na Layer > Labeling te u meniju Layer Styling za sloj regija odabrati Show labels for this layer i odabrati naziv.
- Zatim na meni Database > DB Manager > DB Manager i zatim u novom prozoru koji se otvorio pod Database > SQL Window (ili F2).

Prikaz

Upute

- U nastavku je niz upita koje treba upisati u odgovarajuće polje te postaviti upit s Execute (F5) te uključiti Load as new layer te uključiti Load now!
- Nakon pregleda rezultata, pod Layers Panel maknuti kvačicu pod aktualnim QueryLayer slojem, da se ne prikazuju svi rezultati svih upita.

Sve zgrade u regiji Zagorje:
 SELECT a.id, a.naziv, a.geom
 FROM zgrada a, regija b
 WHERE st_within(a.geom, b.geom)
 AND b.naziv = 'Zagorje'

Ako se ne vidi rezultat može se pokušati isključiti sloj zgrade ili sloj QueryLayer staviti iznad sloja zgrada.

 Koja zgrada je u kojoj regiji (nema geom - ne treba Load now!):

SELECT DISTINCT a.naziv, b.naziv FROM zgrada a, regija b WHERE st_contains(b.geom, a.geom)

Sve regije koje dodiruju regiju Slavonija:
 SELECT b.gid, b.naziv, b.geom
 FROM regija a, regija b
 WHERE st_touches(a.geom, b.geom)
 AND a.naziv = 'Slavonija'

Li Li	ayers Panel Database	Schema Table		Layer Styling @
	🖌 🕼 👁 🖬 🖪	± ±		QueryLayer_2
	Server Tree	Info Table Pr	view 🖇 Ouery (gis) 🕱	No labels
Pa	QL ► 💞 Geo			Label with
P	✓ – ce ▼ gis	Saved	juery	(abc +ab abc ()) ()
∰ -	🗹 📃 геј 🛛 🔻 🍳	2 FROM Z	rada a, regija b	
		3 WHERE	D.geom, a.geom /	Text
1			Podravina	Point
			Istra ° ° • •	Style Italic
70				
V.	▶ 🌀	Execute (E5)	rows 0.0 seconds Create a view Clear Medimur	size 11,0000
V	 Spat Virtu 	naziv		Points
		1 Čakovec		Color
		2 Osijek	Istra Zogorje	Transparency
		3 Osijek	Podravina	Type case No change
		4 Rijeka	Zagorje • • Slavonija	Spacing letter 0,0000
		5 Split	Međimurje	word 0,000
		S Load as new	ayer	Blend mode Normal
		Column(s	with unique values 🖉 👻 Geometry column 🔍 Retrieve columns	Apply label text substitutes
		Layer name (p	efix) Set filter	
		Avoid sele	ting by feature id Load now!	
				(•()
				(*()))

- Regija Slavonija proširena za 100 mjernih jedinica (engl. buffer):
- SELECT gid, ST_BUFFER(geom, 100) as geom
  FROM regija
  WHERE naziv = 'Slavonija'

Layers Panel <u>D</u> atabase	Schema Table	Layer Styling
🤕 🥼 💌 🔂 🖪	* t	QueryLayer_3
Tree	Info Table Preview 🖏 Query (gis) 🗱	No labels
QL ► 💞 Geo	Saved query A Name Store Delete	Label with
v 🗹 • zg v gis	1 SELECT gid, ST BUFFER(geom, 100) as geom	abc +ab abc
/ Ce V C	2 FROM regija 3 WHERE naziv = 'Slavonija'	Taut
		Font Ubuntu
,	Podravina	
	Istra	Style Italic
▶ ♦	Execute (F5) 1 rows, 0.0 seconds Create a view Clear Medimurje	Size 11,000
► Virtu	gid geom	Points
		Color
	Zagoije	Transparency
		Type case No change
	o o Slavonija	Spacing letter 0,000
		word 0,000
	☑ Load as new layer	Blend mode Normal
	□ Column(s) with unique values gid v Geometry column geom v Retrieve columns	Apply label text substit
	Laver name (prefix)	
	Avoid selecting by feature id Load now!	-
		(()
		((C))

 Sve regije koje dotiču regiju Slavonija proširenu za 100 mjernih jedinica:

```
SELECT b.gid, b.naziv, b.geom
    FROM
      SELECT gid, ST BUFFER(geom, 100) as geom
      FROM regija
      WHERE naziv = 'Slavonija'
    ) a,
    regija b
    WHERE ST INTERSECTS(a.geom, b.geom)
    AND b.naziv != 'Slavonija'
```


- Isti rezultat, drugi način: sve regije koje su udaljene za manje od 100 mjernih jedinica od pokrajine Slavonija:
- SELECT b.gid, b.naziv, b.geom

FROM regija a, regija b

WHERE ST_DISTANCE (a.geom, b.geom) < 100

```
AND a.naziv = 'Slavonija'
```

AND b.naziv != 'Slavonija';

- om 5 do
- Najkraći put (dužina) od ceste sa šifrom 5 do zgrade sa šifrom 22:

SELECT b.gid AS gid,

```
ST_ASTEXT(ST_SHORTESTLINE(a.geom, b.geom)) as text,
ST_SHORTESTLINE(a.geom, b.geom) AS geom
FROM cesta a, zgrada b
WHERE a.id = 5 AND b.id = 22;
```


Layers Panel <u>D</u> atabase	<u>S</u> chema <u>T</u> able			Layer Styling	1
🧭 🥼 💌 🔂 🖪	الله الله الله الله الله الله الله ال			V ° QueryLayer_6	
	nfo Table Preview 🖏 Query (gis) 🗱			No labels	;
□ □ Q v § Geo □ □ Q v § Post	Saved query 2 Name Store De	lete		Label with	
Qı ▼ gis Qı ▼ gis Qı ▼ © Qı ▼ ©	1 SELECT b.gid AS gid, 2 ST_ASTEXT(ST_SHORTESTLINE(a.geom, b.geom)) as text, 3 ST_SHORTESTLINE(a.geom, b.geom) AS geom			abc +ab -< c	abc 🖤 🔾
 ✓ • zg ✓ — ce ✓ — ce 	<pre>4 FROM cesta a, zgrada b 5 WHERE a.id=5 AND b.id=22; 6</pre>		0	Font	Ubuntu
		Međimurje		Style	
▶ © ▶ ≸ Spat	Execute (F5) 1 rows, 0.0 seconds Create a view	ear O		Size	11,0000 Points
Virtu	gid text geom			Color	
	1 14 LINESTRIN 010200002			Transparenc	.y 🗊
				Type case	No change
				Spacing	letter 0,0000
	🖉 Load as new laver			Blend mode	Normal
	Column(s) with unique values gid v Geometry column geom v Retricolum	eve ins		Apply lai	bel text substitutes
	Layer name (prefix) Set fi	ter	7		
(<u> </u>		OW!	Slavopija		
			Savonja		
					····)

Varaždin

 Najveća udaljenost ceste sa šifrom 5 do zgrade sa šifrom 22:

SELECT b.gid AS gid,

```
ST_ASTEXT(ST_LONGESTLINE(a.geom, b.geom)) as text,
ST_LONGESTLINE(a.geom, b.geom) AS geom
FROM cesta a, zgrada b
WHERE a.id = 5 AND b.id = 22;
```


- Centroid (centralna točka slike) za cestu sa šifrom 1:

SELECT a.gid as gid, ST_CENTROID(a.geom) as geom

FROM cesta a

WHERE a.id = 1;

	$ \underbrace{\mathbb{C}}_{2} \bigoplus \mathcal{P} \mathcal{P} \stackrel{\text{product}}{\rightarrow} \underbrace{\mathbb{C}}_{2} \bigoplus \mathcal{P} \stackrel{\text{product}}{\rightarrow} \underbrace{\mathbb{C}}_{2} \bigoplus \mathbb{C$	
Image: second system Image: second system	DB Manager Schema Table Select a control of the second	Layer Styling QueryLay QueryLay QueryLay QueryLay Color Text Font Style Size Color Trans Type Spaci Due Color Trans Type Spaci Color Trans Type Color Col
	Layer name (prefix) Set filter Avoid selecting by feature id Load now! Facultation of the feature of the fea	informatike

 Promjer regije Dalmacija (nema geom - ne treba Load now!):

SELECT ST_PERIMETER(a.geom)

FROM regija a

```
WHERE a.naziv='Dalmacija';
```


 Površina regije Dalmacija (nema geom - ne treba Load now!):

SELECT ST_AREA(a.geom)

FROM regija a

```
WHERE a.naziv='Dalmacija';
```


 Pojednostavljenje cesta na zrnatost 20 mjernih jedinica (ugasiti sloj cesta):

SELECT gid, ST_Simplify(geom, 20) AS geom

FROM cesta;

	a contra a contra co	entities plaster trates participantities and set		
Projec		Settings Pugins Vector Raster Database Web Help L 🕐 🕸 🗩 🗩 🥬 🎵 🗭 🗭 🗛 🗛 🗓 🕅 🎜 🔍 🍭 🔻 🔛 🗸 😼 🗸	🖹 🗱 \Sigma 🖮 🗸 🌮 🗊 🖌 🛛 👔	
- /// -		DB Manager 😑 🗐 😣		
9 90	Layers Panel Databa	e <u>S</u> chema <u>T</u> able		Layer Styling 🛛 🕅
Va	🤕 🥼 💌 🔂	8 8		V° QueryLayer_9 ‡
0	Vertication - Quertree	Info Table Preview 🖏 Query (gis) 🗱		No labels 🛟 🚷
Po	□ • Qt ▶ 🔮 G □ - Qt ▼ 紫 P	t 🖾 Saved query 🔶 Name Store Delete		Label with
G	QL ▼ gi	1 SELECT gid, ST_Simplify(geom, 20) AS geom		abc tabc abc 🔘 🔾 🐗
- 🕄		2 FROM cesta;		Text
	QL			Font Ubuntu
(V) -			Pedravia	Studa Italia
9	🗹 • zg		Istra V O O	
10	ce			
9.90		Execute (F5) 7 rows, 0.0 seconds Create a view	● ● ● Međimurje ●	Size Ti,000
V _{C0} -	► 🖾 V	gid geom		Points
		1 1 010500002		Cotor
		2 2 010500002	Zagorie	Transparency
		3 3 010500002	000	Type case No change
		4 4 010500002	• • Slavonija	Spacing letter 0,0000
		5 5 010500002		word 0,0000
		🧭 Load as new layer		Blend mode Normal
		Column(s) with unique values gid v Geometry column geom v Retrieve columns	Primaria	Apply label text substitutes
		Layer name (prefix) Set filter		
		Avoid selecting by feature id		
	((m)			
-				
				((<u> </u>
	Designed Designed			
	Browser Panel Lay	s ranet		Constant of the second se
-			informatilea	
			Informatike	# 55
_		Varazdin		

 Pojednostavljenje cesta na zrnatost 50 mjernih jedinica (ugasiti sloj cesta):

SELECT gid, ST_Simplify(geom, 50) AS geom

FROM cesta;

Ø ₹ Ø 	avers Panel Database	DB Manager 🛛 🗇 🗐 🧭	Laver Styling	0
	v da 💀 🔂 🖪	· ↓ ☆	V QueryLayer 1	0 1
			No labe	ls 🔺 🚷
1	🖉 — QL 🕨 🌍 Geo	Info Table Preview & Query (gis)	Labelwith	
	🗌 $\circ$ QL $\vee$ $\frac{6}{2}$ Post	Saved query Crossed Store Delete	(abc	
	□ — Qi ▼ 🤇	1 SELECT gid, ST_Simplify(geom, 50) AS geom 2 FROM cesta:	abc +ab < c	abc 🖉 🔾 🐗
	O QL		Text	
3			Font	Ubuntu
•	🗆 📕 Qı	Podravina	Style	Italic
	○ Qu	Istra o oo		
1		( ) Dalmacija	Size	11,0000
•	Spat	Execute (F5) 7 rows, 0.0 seconds Create a view Clear O		Points
	Virtu	gid geom	Color	
			Transparen	
		2 2 010500002 Zagore	Type case	Nachanaa
			Type case	Into change
		4 4 010500002 Slavonija	Spacing	letter 0,0000
				word 0,0000
		☑ Load as new layer	Blend mod	e Normal
		Column(s) with unique values gid v Geometry column geom v Retrieve columns	Apply l	abel text substitutes
		Laver name (prefix)		
		Avoid selecting by feature id		
	((III))))			
				)))
	Browser Panel Layers	Panel	5 🛃 🗹	Live update Apply

- Konveksno zatvaranje (engl. convex hull https://en.wikipedia.org/wiki/Convex_hullnajmanji konveksni n-terokut takav da sadrži sve točke) - kompleksna prostorna agregacija skupova zgrada koje se nalaze u istom gradu - rezultat je najmanja moguća površina grada koja uključuje sve zgrade u tom gradu:

SELECT

```
ROW_NUMBER() over (order by a.naziv) as id,
a.naziv as grad,
ST_CONVEXHULL(ST_COLLECT(a.geom)) AS geom
FROM zgrada a
```


Project Edit View Layer Settings Plugins Vector Raster Database Web Help R **DB** Manager Database Schema Table Lavers Layer Styling ര Vo 2 3 3 3 QueryLayer_11 🗹 📕 Qu Show labels for this layer Info Table Preview 💃 Query (gis) 🗱 QL 🕨 🍄 Geo Po abel with abc grad Οι 🔻 🐐 Post 🔤 Saved query * Name Store Delete ¶. ▼ ais SELECT ROW NUMBER() over (order by a.naziv) as id, (P a.naziv as grad. Text ST CONVEXHULL(ST COLLECT(a.geom)) AS geom Q 0 FROM zgrada a Font Ubuntu 0 Qu GROUP BY a.naziv; Podravina Style Italic 9. Istro U 🖶 S 🖶 - • • V Dalmac Size 11,0000 Međimurie Execute (F5) 5 rows, 0.0 seconds Create a view Clear V 💰 Spat Points Ге Ге Virtu grad geom Color 1 1 Čakovec 010300002. Transparency 2 2 Osijek 010300002. No change 3 3 Rijeka 010300002 Type case letter 0.0000 4 4 Split 010300002. Spacing Slavoniia 5 5 Varaždin 010300002. word 0.0000 Blend mode Normal S Load as new layer Apply label text substitutes Retrieve 🗌 Column(s) with unique values 🛛 id 🚽 🐷 Geometry column 🛛 geom 🚽 columns Primorie Layer name (prefix) Set filter Avoid selecting by feature id Load now! Browser Panel Layers Panel Live update 🗘 📝 Render 🚳 EPSG:4326 🚥 Možemo uključiti Show labels for this layer i odabrati atribut grad (pod Layer Styling za sloj zadnjeg upita QueryLayer_11)

Zadatak

- Implementirajte sljedeće upite:
  - Upit koji vraća sve regije koje ne graniče s Istrom
  - Upit koji vraća sve ceste proširene za 5 mjernih jedinica
  - Upit koji vraća sve zgrade koje nisu u Zagorju ili Međimurju
- Za sve upite napravite sliku zaslona rezultata
- Napravite kopiju vaše baze podataka uz alat pg_dump

